

Nr 179.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dels vaktmästaren vid Uppsala universitet A. H. Gelins pensionsförmåner, dels ock pension åt driftledaren vid statens järnvägars biltrafikrörelse V. A. Karlssons efterlevande; given Stockholms slott den 23 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Statsrådet Ewerlöf anmäler uppkomna frågor angående dels vaktmästaren vid Uppsala universitets museum för nordiska fornsaker A. H. Gelins pensionsförmåner, dels ock pension åt driftledaren vid statens järnvägars biltrafikrörelse V. A. Karlssons efterlevande samt anför därvid följande.

1:o.

Med anledning av en av större akademiska konsistoriet i Uppsala gjord framställning har kanslern för rikets universitet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka, att vaktmästaren vid Uppsala universitets museum för nordiska fornsaker August Hilmer Gelin vid avgång från tjänsten erhöle en särskild tilläggspension av skälig storlek.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Gelin, som är gift, är född den 23 oktober 1881 och således 63 år gammal;

att han sedan år 1921 innehar ordinarie befattning såsom vaktmästare vid Uppsala universitets museum för nordiska fornsaker, vilken befattning är hänförd till lönegraden A 7 i civila avlöningsreglementet;

att han på grund av ådagalagd framstående skicklighet i utförandet av konserveringsarbeten sedan lång tid tillbaka nästan uteslutande tagits i anspråk för sådana arbeten och så gott som helt befriats från vaktmästargöromål;

att Gelin med hänsyn härtill genom beslut av 1936 års riksdag (statsverksprop., VIII ht, p. 71; statsutsk. utl. nr 8, p. 71; riksd. skr. nr 8, p. 71) beviljats ett personligt lönetillägg av 600 kronor för år;

att han genom lönetillägget — som numera med inräknande av dyrtidsförmåner uppgår till 800 kronor för år — erhållit i det närmaste samma lön som preparator i lönegraden A 10 i civila avlöningsreglementet;

samt att Gelin, som uppnått pensionsåldern med utgången av oktober 1944, erhållit rätt att kvarstå i tjänst intill utgången av oktober 1945.

Statskontoret har tillstyrkt viss förbättring av Gelins ställning i pensionshänseende. Efter att hava erinrat om arten av Gelins arbetsuppgifter och det honom beviljade lönetillägget har ämbetsverket framhållit, att institutionsvaktmästarutredningen, såsom framginge av utredningens den 20 september 1943 avgivna betänkande, vid granskning av Gelins arbetsuppgifter funnit goda skäl vara för handen för det personliga lönetillägg, som tillerkänts honom, samt att utredningen vidare uttalat, att om ett varaktigt och ofrånkomligt behov av en befattningshavare med angivna arbetsuppgifter förelåge, intet syntes vara att erinra mot att befattningen placerades i lönegraden A 10 under benämningen preparator. Statskontoret funne med hänsyn till angivna särskilda omständigheter rimligt, att Gelins pensionsförmåner avpassades i skäligt förhållande till den löneställning, som tillförsäkrats honom på grund av de honom åvilande arbetsuppgifterna. Enligt statskontorets mening borde Gelin i pensionshänseende dock ej jämföras med ordinarie befattningshavare i lönegraden A 10 bland annat av det skälet, att han vidkänts pensionsavdrag endast för befattning i lönegraden A 7. Statskontoret ville för sin del föreslå, att Gelin bereddes den förbättringen i pensionshänseende att pensionen finge bestämmas på det underlag, som gällde för extra ordinarie befattning i lönegrad 9, eller 2 484 kronor.

I 1945 års statsverksproposition (För flera huvudtitlar gemensamma frågor, s. 29) har föreslagits, att den av Gelin innehavda befattningen vid inträffande ledighet skall ombildas till en preparatorstjänst i lönegraden A 10.

Före-
draganden.

I likhet med myndigheterna anser jag med hänsyn till de föreliggande omständigheterna skäligt, att åtgärder vidtagas i syfte att åstadkomma en förbättring av Gelins pensionsförmåner. Denna förbättring torde böra avse icke blott Gelins tjänstepension utan även familjepension åt hans efterlevande.

Detta synes lämpligen böra ske på det sätt att han i pensionshänseende hänföres till en högre lönegrad än den för hans befattning gällande. För egen del vill jag föreslå, att pensionsförmånerna till honom och hans efterlevande må bestämmas med tillämpning av de tjänste- och familjepensionsunderlag, som gälla för befattning i lönegrad A 9 i civila avlöningsreglementet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen medgiva,

att vid bestämmandet av tjänstepension åt vaktmästaren vid Uppsala universitets museum för nordiska fornsaker August Hilmer Gelin eller av familjepension åt hans efterlevande skall så anses som om han varit ordinarie tjänsteman i lönegraden A 9.

2:o.

Genom beslut den 14 juli 1944 bemyndigade Kungl. Maj:t järnvägsstyrelsen att övertaga en av omnibusägaren Viljo Arvid Karlsson i Mönsterås bedriven trafikrörelse m. m. I samband med att bussrörelsen därefter övertagits från och med den 19 juli 1944, blev Karlsson enligt ett mellan honom och statens järnvägar upprättat kontrakt anställd såsom driftledare vid statens järnvägars biltrafikrörelse från samma tidpunkt. I kontraktet stadgades, bland annat, att Karlsson skulle åtnjuta avlöning jämte rörligt tillägg och kristillägg med belopp, motsvarande vad som gällde eller kunde komma att gälla för extra ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar i 16 lönegraden 19 löneklassen, ävensom att vissa andra förmåner skulle utgå enligt de grunder, som gällde för extra ordinarie tjänsteman i nyssnämnda lönegrad. Därjämte förband sig statens järnvägar i kontraktet att hos Kungl. Maj:t göra framställning om att bestämmelserna i allmänna tjänstepensionsreglementet, i vad de avsåge tjänstemän, som omförmäldes i 12 § reglementet, skulle erhålla tillämpning å Karlsson och att därvid skulle ländas till efterrättelse vad som gällde för reglementet underkastad tjänsteman, tillhörande lönegraden Eo 16.

I skrivelse den 4 september 1944 har *järnvägsstyrelsen* — under förmålan att Karlsson avlidit den 18 augusti 1944 och efterlämnat hustru jämte ett barn under 19 års ålder — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att bestämmelserna i allmänna tjänstepensionsreglementet, i vad de avsåge tjänstemän, som omförmäldes i 12 § reglementet, skulle, räknat från och med den 1 augusti 1944, anses hava varit gällande för Karlsson, samt att vid allmänna tjänste- och familjepensionsreglementenas tillämpning beträffande honom skulle så anses, som om han tillhört 16 lönegraden i den för extra ordinarie tjänstemän gällande löneplanen. Styrelsen har därvid framhållit, att då Karlsson icke erhållit pensionsrätt enligt något av de statliga pensionsreglementena, hans efterlevande icke vore berättigade att komma i åtnjutande av pension. Karlsson hade emellertid med hänsyn till arbetsuppgifter samt anställnings- och lönevillkor intagit en sådan ställning, att han i pensionshänseende ansetts kunna jämföras med tjänsteman och

därför bort erhålla pensionsrätt genom beslut enligt 1 § 2 mom. allmänna tjänstepensionsreglementet.

Statskontoret har förklarat sig icke vilja framställa någon erinran mot bifall till den av järnvägsstyrelsen gjorda framställningen. Därvid har statskontoret erinrat om att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 mars 1943 i ett likartat fall medgivit, att bestämmelserna i allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena finge äga tillämpning å bilstationsföreståndaren vid statens järnvägar J. A. Lindberg.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till innehållet i det mellan Karlsson och statens järnvägar upprättade anställningskontraktet anser jag mig böra tillstyrka, att åtgärder vidtagas för att hans efterlevande må komma i åtnjutande av familjepension efter honom. Detta torde dock icke lämpligen böra ske på det sätt, att allmänna tjänstepensionsreglementet med stöd av föreskriften i 1 § 2 mom. i reglementet göres retroaktivt tillämpligt å honom. I stället bör utverkas riksdagens medgivande, att hans efterlevande må komma i åtnjutande av de familjepensionsförmåner, som skulle hava tillkommit dem, därest Karlsson vid sitt frånfälle varit extra ordinarie tjänsteman vid statens järnvägar i 16 lönegraden från och med den 1 augusti 1944. Pensionsförmånerna böra bestridas från samma anslag som eljest anlitas för bestridande av familjepensioner åt efterlevande till tjänstemän vid statens järnvägar. I överensstämmelse härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att driftledaren vid statens järnvägars biltrafikrörelse Viljo Arvid Karlssons efterlevande må komma i åtnjutande av de familjepensionsförmåner, som skulle hava tillkommit dem, om han vid sitt frånfälle innehaft befattning i lönegraden Eo 16.

Vad föredraganden under punkterna 1:o och 2:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.